

РЕШЕНИЕ

№ 7

гр. Велико Търново, 01.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, ВТОРИ ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и шести октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: ХРИСТИНА ДАСКАЛОВА

Членове: ЕМАНУИЛ ЕРЕМИЕВ
ИСКРА ПЕНЧЕВА

при участието на секретаря ГАЛЯ М. РОМАНОВА
като разгледа докладваното от ХРИСТИНА ДАСКАЛОВА Въззивно
търговско дело № 20224001000160 по описа за 2022 година

С Решение № 260006/28.01.2022 год. по т. д. № 97/2017 год. Ловешкият окръжен съд признал за установено съществуването към 14.08.2017 г. на вземане на „Б.и-91“ ООД – гр. Севлиево към С. П. С. от с. Дерманци, Ловешка област, в качеството му на авалист по издаден на 25.03.2016 г. от „Агропродукт С.и“ ЕООД – гр. Пловдив Запис на заповед за сумата 15 810 евро, ведно със законната лихва от 14.08.2017 г. – датата на подаване на заявление по чл. 417 от ГПК, до окончателното изплащане.

Осъдил С. П. С. да заплати на „Б.и-91“ ООД направените по ч. гр. д. № 431/2017 г. на РС – Луковит разноски в размер на 3 003.70 лв., от които 618.50 лв. ДТ и 2 385.20 лв. адвокатски хонорар и направените по т. д. № 97/2017 г. на ЛОС разноски в размер на 4 116.86 лв., от които 618.50 лв. ДТ и 3 498.36 лв. адвокатски хонорар.

Въззивна жалба против решението е подадена от ответника С. П. С.. Счита решението за неправилно и незаконосъобразно, постановено в разрез със събраните по делото доказателства. Твърди, че процесният запис на заповед е нищожен поради неспазване на законоустановената форма. Задължен по записа е „Агропродукт С.и“ ЕООД, но дружеството се представлява от Д. П. С., а не от посоченото лице, което е положило подпис - С. П. С.. Това лице няма представителна власт по отношение на дружеството. В записа липсва безусловно обещание за плащане на сумата, място на издаване и място на плащане. След като записът на заповед е нищожен, то задължението му като авалист е недействително. Твърди също, че каузалното

правоотношение е недоказано. Моли съда да отмени решението и да отхвърли иска.

В срок е постъпил отговор от „Б.и-91“ ООД чрез адв. Г. Б.. Счита жалбата за неоснователна и моли съда да я остави без уважение, като потвърди обжалваното решение. Твърдението за порок във формата на записа, изразяващ се в липса на подпис на надлежен представител на издателя, е преклудирано, а останалите са неоснователни. Изложени са доводи по всяко от оплакванията в жалбата. Направено е искане за присъждане на разноски.

Великотърновският апелативен съд, като взе предвид изложеното в жалбата и доказателствата по делото, обсъдени поотделно и в тяхната съвкупност, приема за установено следното:

В исковата си молба пред ЛОС ищецът „Б.и-91“ ООД твърди, че на 25.03.2016 г. в негова полза е издаден запис на заповед от „Агропродукт С.и“ ЕООД за сумата 15 810 евро с падеж 30.09.2016 г. На същата дата записът е авалиран от С. П. С.. Задължението не е изпълнено, поради което ищецът се е снабдил със заповед за изпълнение и изпълнителен лист срещу авалиста С. П. С.. Той е подал възражение срещу заповедта, поради което ищецът предявява иск за установяване на вземането си към авалиста С. П. С. за сумата 15 810 евро, ведно със законната лихва от 14.08.2017 г. – датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, до окончателното изплащане.

В писмения си отговор ответникът С. П. С. е оспорил иска като неоснователен. Въвел е възражения, че записът е нищожен поради липса на предвидените в чл. 535, т. 4 и т. 6 от ТЗ реквизити „място на плащане“ и „място на издаване“. Посочването само на населеното място не е достатъчно и представлява непълнота, която не може да бъде преодоляна по правилата на чл. 536, ал. 3 и ал. 4 ТЗ. При условията на евентуалност са направени възражения относно каузалната сделка – договор за доставка на минерални торове от 23.03.2016 г. Задължението е погасено частично чрез доброволно плащане, а в останалата част – чрез прихващане с насрещни вземания за причинени вреди и пропуснати ползи от лошото изпълнение на договора, както и на договора за доставка на ПРС от 01.02.2016 г., които вземания са предмет на т. д. № 75/2017 г. и т. д. № 76/2017 г. на ЛОС, образувани по искови молби на „Б.и-91“ ООД срещу „Агропродукт С.и“ ЕООД, по които дела ответникът е направил искане за привличане на С. П. С. като подпомагаща страна. Твърди, че в случая е налице недобросъвестност и злоупотреба с право на приносителя.

В допълнителната искова молба ищецът е оспорил възражението за нищожност на записа на заповед. По отношение на каузалното правоотношение е изложил съображения, че договорът от 23.03.2016 г. е сключен с „Агропродукт С.и“ ЕООД, а не с ответника С. П. С., поради което възражението му е недопустимо. Оспорил твърдението за погасяване на вземането по каузалното правоотношение, както и

твърдението за лошо изпълнение на двата договора.

В отговора на допълнителната искова молба ответникът е поддържал първоначално въведените твърдения и възражения.

Установена по делото е следната фактическа обстановка:

Със Запис на заповед от 25.03.2016 г. „Агропродукт С.и“ ЕООД се задължил неотменимо и безусловно да плати на „Б.и-91“ ООД сумата 15 810 евро с падеж 30.09.2016 г., като сумата е платима в евро по банкова сметка, „която ни е известна“, според посоченото в записа.

Като представляващ издателя на ценната книга „Агропродукт С.и“ ЕООД е посочен С. П. С., който е положил и подпис за издателя.

Записът на заповед е авалиран на 25.03.2016 г. от С. П. С., който е положил подпис.

Страните не спорят, че каузалното правоотношение, във връзка с което е издаден процесният запис на заповед, е възникнало по Договор от 23.03.2016 г. за доставка на минерални торове от продавача „Б.и-91“ ООД на купувача „Агропродукт С.и“ ЕООД на стойност 15 810 евро. Съгласно клаузата на чл. 11 от договора вземането на продавача за цената се обезпечава със запис на заповед, издаден в негова полза от купувача.

С влязло в сила Решение № 94/15.11.2018 г. на ЛОС по т. д. № 75/2017 г. „Агропродукт С.и“ ЕООД е осъдено да заплати на „Б.и-91“ ООД на осн. чл. 327 от ТЗ във вр. с чл. 79 от ЗЗД сумата 29 100 лв. (15 810 евро), представляващи неплатена цена по Договор за доставка на минерални торове от 23.03.2016 г., ведно със съответната договорна лихва и разноски.

С влязло в сила решение по т. д. № 76/2017 г. „Агропродукт С.и“ ЕООД е осъдено да заплати на „Б.и-91“ ООД сумата 45 607.61 лв., представляващи неплатена цена по Договор за продажба на стоки от 01.02.2016 г., ведно със съответните лихви и разноски. Видно от решението, същото не е постановено при участие на С. П. С. като трето лице (искането е било оставено без уважение с влязло в сила определение) и няма произнасяне на съда по предявен от ответното дружество насрещен иск (насрещната искова молба е била върната поради неотстраняване на нередовностите).

От справка в търговски регистър по партидата на „Агропродукт С.и“ ЕООД се установява, че дружеството се представлява от неговия управител Д. П. С., включително и към м. март 2016 г.

Въз основа на заявление от 14.08.2017 г., подадено от „Б.и-91“ ООД в Районен съд – Луковит, срещу С. П. С. е издадена Заповед № 314/22.08.2017 г. за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК за сумата 15 810 евро, задължение на авалиста по записа на заповед, ведно със законната лихва от 14.08.2017

г. до окончателното изплащане, както и за разноси в заповедното производство в размер на 3 003.70 лв.

В срока по чл. 414, ал. 2 от ГПК (в приложимата редакция) срещу заповедта е подадено възражение от длъжника С. П. С..

На заявителя е указано, че може да предяви иск относно вземането си, което разпореждане е получено от него на 30.10.2017 г. Исковата молба по чл. 422 от ГПК е депозирана в ЛОС на 24.11.2017 г.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Обжалваното решение е валидно, допустимо и правилно.

Предявен е иск с правно основание чл. 422 от ГПК за установяване съществуването на вземане на „Б.и-91“ ООД към длъжника С. П. С. като авалист по Запис на заповед от 25.03.2016 г., издаден от „Агропродукт С.и“ ЕООД, в размер на 15 810 евро, ведно със законната лихва върху сумата от 14.08.2017 г. – датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, до окончателното изплащане, за която сума е издадена Заповед № 314/22.08.2017 г. за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК и изпълнителен лист по ч. гр. д. № 431/2017 год. по описа на РС-Луковит.

Искът е основателен и доказан, до какъвто правилен извод е достигнал и първоинстанционният съд.

Ответникът е авалист по запис на заповед, като в производството по установяване на вземането на кредитора е направил възражения по чл. 485, ал. 2 от ТЗ за недължимост на сумата поради недостатъци във формата на записа на заповед, съответно – за неговата нищожност.

Записът на заповед е редовен от външна страна, в този смисъл – неоснователни са доводите, изложени във въззивната жалба. Той съдържа всички реквизити по чл. 535 от ТЗ, включително наименованието „запис на заповед“ в текста на документа, както и безусловното обещание да се плати. Сумата е ясно и точно определена по размер и валута. Падежът на задължението е на определен ден (чл. 486, ал. 1, т. 4 ТЗ). Посочено е ясно и лицето, на което или на заповедта на което трябва да се плати (ищцовото дружество).

Като място и дата на издаване е посочено: „гр. Севлиево, 25.03.2016 г.“, а плащането е в евро, по банкова сметка, която „ни е известна“. При този начин на изписване, въззивният състав споделя мотивите на първостепенния съд за наличие на реквизитите по чл. 535, т. 4 и т. 6 от ТЗ, съответно – за неоснователност на възражението за нищожност на записа поради липса на тези реквизити. Мястото на издаване е индивидуализирано чрез населеното място, което е достатъчно да се

приеме, че е налице реквизитът по чл. 535, т. 6 от ТЗ. При наличието на посочено населено място като „място на издаване“, за действителността на ценната книга не е задължително изписването на точния адрес на издаване, доколкото в закона подобно изискване няма, а презумпцията по чл. 536, ал. 3 и ал. 4 от ТЗ обвързва мястото на издаване с местожителството на издателя, което е населеното място съгласно приложимите към датата на приемане на ТЗ разпоредби (отменения чл. 7 от ЗЛС и чл. 19 от Наредба за гражданското състояние /отм./). Настоящият състав приема това становище – че в обхвата на реквизитите по чл. 535 т. 4 и т. 6 от ТЗ – „място на плащане“ и „място на издаване“ не се включват индивидуализиращите данни от територията на съответното населено място, съответно – че липсата на такива данни не води до недействителност на ценната книга (Решение № 21 от 4.07.2014 г. на ВКС по т. д. № 1348/2013 г., I т. о., ТК). Отделно от това, в случая плащането по записа на заповед е по банкова сметка, поради което посочването на точния адрес в населеното място е без значение за точното изпълнение на задължението. В записа на заповед е изписано изрично, че банковата сметка, по която следва да се плати сумата, е известна на издателя и на авалиста (ответника), което означава, че за тях начинът на плащане по банков път е бил достатъчно ясен и конкретен още при подписване на документа (да се приеме обратното би означавало да се толерира злоупотреба с право). В случая съдът съобразява и Определение № 50690 от 12.12.2022 г. на ВКС по т. д. № 149/2022 г., II т. о., ТК.

По отношение на въведеното от жалбоподателя пред въззивната инстанция възражение за нередовност на записа на заповед поради липса на реквизити по чл. 535, т. 2 и т. 7 от ТЗ – „безусловно обещание да се плати определена сума пари“ и „подпис на издателя“:

На първо място, възражението не е преклудирано. Още с отговора на исковата молба ответникът е направил възражения по чл. 485, ал. 2 от ТЗ за недостатъци във формата на ценната книга. Разпоредбите на материалния закон относно формата на записа на заповед са императивни по своя характер и за тях съдът следи служебно, поради което въззивната инстанция следва да се произнесе по така направеното с жалбата възражение.

Жалбоподателят обосновава липсата на посочените два реквизита с обстоятелството, че подписът за издател на записа на заповед е на лице, което не е имало представителна власт (като представляващ издателя „Агропродукт С.и“ ЕООД е посочен С. П. С., който е положил и подпис, но същият не е бил управител и представляващ дружеството).

Съдът разглежда направеното възражение като такова за нищожност на записа на заповед поради недостатък във формата и го намира за неоснователно. Видно от самия мениителничен ефект, същият съдържа реквизитите по чл. 535, т. 2 и т. 7 от ТЗ, а

именно: безусловно обещание за плащане и подпис на издателя. С оглед на това, записът на заповед е редовен от външна страна и не страда от пороци във формата, съответно - задължението на ответника-авалист е действително. По арг. от чл. 485, ал. 2 от ТЗ наличието или липсата на представителна власт на лицето, подписало ценната книга за издателя, е без правно значение за действителността на задължението на авалиста.

Напълно неоснователни са възраженията на жалбоподателя по чл. 465 от ТЗ, до какъвто правилен извод е достигнал първостепенният съд. Ответникът-авалист не е страна по каузалното правоотношение, поради което може да противопостави на приносителя само онези възражения, основани на личните каузалните отношения с издателя, които са обусловени от недобросъвестността на приносителя, разбираана като знание за релевантни факти, на които се основават възраженията на длъжника по каузалната сделка. В случая по делото не е доказана недобросъвестност на приносителя (ищеца), напротив – вземането му към длъжника по каузалната сделка е установено по съдебен ред със сила на пресъдено нещо и не е погасено чрез прихващане или плащане както към датата на подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК, така и към настоящия момент.

С оглед на изложеното по-горе, обжалваното решение, с което е бил уважен като основателен и доказан предявеният иск по чл. 422 от ГПК за установяване съществуване на вземането на „Б.и-91“ ООД към ответника С. П. С. като авалист по Запис на заповед от 25.03.2016 г., издаден от „Агропродукт С.и“ ЕООД, в размер на 15 810 евро, ведно със съответната законна лихва, за която сума е издадена Заповед № 314/22.08.2017 г. за изпълнение на парично задължение и изпълнителен лист по ч. гр. д. № 431/2017 год. по описа на РС-Луковит, следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно, включително и в частта за присъдените разноси в заповедното и в исковото производство.

При този изход на делото, в полза на въззиваемото дружество следва да бъдат присъдени разноси в размер на 3 498.36 лв., представляващи платено адвокатско възнаграждение (с ДДС) съгласно Адвокатско пълномощно и договор за правна помощ от 09.05.2022 г. и Списък по чл. 80 от ГПК.

Така мотивиран и на осн. чл. 271 от ГПК, съдът:

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260006/28.01.2022 год. на Окръжен съд – Ловеч по т. д. № 97/2017 год. по описа на същия съд.

ОСЪЖДА С. П. С. от с. Дерманци, обл. Ловеч, с ЕГН ***** да заплати на „Б.и-91“ ООД – гр. Севлиево, ЕИК 107059276 сумата 3 498.36 лв. (три хиляди

четиристотин деветдесет и осем лева и тридесет и шест стотинки) разноси по делото пред въззивната инстанция.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховен касационен съд на Република България в едномесечен срок от съобщаването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____